

це передбачено Морською доктриною України до 2035 року в якості пріоритетів національних інтересів України у сфері морської діяльності.

Повертаючись до інноваційної діяльності, головною метою якої є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку і використання науково-технічного потенціалу країни, варто зазначити, що на сьогодні в Україні рівень використання інноваційного потенціалу є недостатнім. Розвиток інноваційної діяльності повинен стати невід'ємною складовою частиною реформування економіки країни. Лише за даної умови можна говорити про інновації у окремих секторах економіки країни, зокрема у морській галузі, а отже, і стане можливим досягнення кінцевого результату інноваційної діяльності у даному напрямку, тобто пошук інноваційних шляхів вдосконалення діяльності пароплавств на території України.

Русских Т. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри морського та митного права*

РОЛЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У ФОРМУВАННІ КОМУНАЛЬНИХ ПАРОПЛАВСТВ

Власність як юридична категорія, що відповідає на питання «чиє», вимагає наявності суб'єкта відповідного права (Рахмилович В. А. К разработке проблем государственной собственности // Право собственности в условиях совершенствования социализма. – М., 1989. – 128 с. – с.13). У чинному законодавстві про власність суб'єктний склад права власності поставлено в безпосередній залежність від форм власності (Дзера О. В. Деякі теоретичні та практичні питання права власності в Україні // Збірник рішень та арбітражної практики Вищого господарського суду України. – 1996. – № 1. – с. 205).

Економічна основа місцевого самоврядування тісно пов'язана з демографічними і територіальними основами місцевого самоврядування (Постовой Н. В. Муниципальное право России. – М.: Новый юрист, 1998. – 350 с., с. 80). Суб'єктом права комунальної власності в Україні на конституційному рівні визнані територіальні громади сіл, селищ, міст, районів у містах (ст. ст. 140, 142, 143 Конституції України). У часи римської юриспруденції суб'єктом права комунальної власності зазвичай визнавали адміністративно-територіальне утворення (Первомайский О. Перспективы развития коммунальной собственности в Украине // Підприємство, господарство і право. – 2001. – № 2. – с. 32).

Територіальна громада – це жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох

сіл, що мають єдиний адміністративний центр (абз. 2 ст. 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»). Жителі не можуть бути одночасно членами декількох територіальних громад.

До недавнього часу таке поняття, як територіальна громада, детально не досліджувалось. Разом з тим концепція територіального колективу, починаючи ще з XIX ст., була предметом уваги ряду вітчизняних правознавців, політиків, суспільних діячів (М. Драгоманов, М. Грушевський, Р. Лещенко, М. Орзіх (Баймуратов М. А., Григорьев В. А. Муниципальная власть: актуальные проблемы становления и развития в Украине: Монография. – Одесса: Юридична література, 2003. – с.104; 364)). Термін «територіальна громада» відображає історичні традиції місцевого самоврядування і є синонімом терміну «територіальний колектив».

Виходячи із положень ч. 1 ст. 140 Конституції України та ст. 6 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», можна виділити такі види територіальних громад: територіальну громаду села або добровільного об'єднання в сільську громаду жителів декількох сіл; територіальну громаду селища; територіальну громаду міста, району в місті.

М. О. Баймуратов та В. А. Григор'єв виділяють п'ять ознак територіальної громади: 1) територіальну (спільне проживання членів громади на певній території); 2) інтегративну (територіальна громада виникає на основі об'єднання всіх жителів, що проживають на певній території, незалежно від їхнього громадянства); 3) інтелектуальну (в основі конституювання громади лежать спільні інтереси жителів); 4) майнову (територіальна громада є суб'єктом права комунальної власності); 5) фіскальну (члени територіальної громади є платниками місцевих податків і зборів).

З приводу того, хто має бути власником майна на рівні адміністративно-територіальної одиниці, до сих пір продовжуються дискусії. Так, деякі економісти пропонували визнати комунальну власність власністю місцевих рад.

Зараз в науковій літературі активно обговорюється питання щодо реальності такого власника майна, як територіальна громада. Особливістю місцевого самоврядування на даному етапі розвитку української держави є те, що воно виступає як самоуправління його органів, а не самого населення. Мабуть, тому деякі дослідники пропонують визнати суб'єктами права комунальної власності територіальні громади в особі відповідних місцевих рад із нормативним закріпленням положення про обов'язковість делегування повноважень власника місцевим радам або іншим уповноваженим ними органам.

Сьогодні чималого розвитку набуває питання відродження українського пароплавства, або створення нових судноплавних компаній із державним капіталом. З цього боку нам вважається дуже цікавим можливість створення судноплавних компаній із залученням ресурсів територіальних

громад. Головним козиром створення такого роду підприємства може стати можливість використання чималого потенціалу та ресурсів територіальної громади, адже тут до нагоди може стати і вже наявна інфраструктура, і необхідність різноманітного вантажообміну як у каботажному та і міжнародному сполученні, і можливість розвитку туризму.

На наш погляд ідея створення так званих комунальних пароплавств має під собою дуже серйозну основу. Однак сьогодні, з огляду на вищенаведене, ми маємо констатувати той факт, що задля вдалого функціонування такого роду підприємства необхідне повне вдосконалення чинного законодавство, шляхом прийняття додаткових законів та внесення певних змін у вже діючі закони, які будуть у повній мірі регулювати діяльність територіальної громади та будуть направлені на всебічний розвиток її потенціалу.